

Öljykasvien tautien torjunta kannattaa

Pauliina Laitinen ja Asko Hannukkala, MTT

Öljykasveista saadaan suurempia satoja, kun pahkahome torjutaan oikeaan aikaan. Täyden kukinnan aikaan tehty onnistunut torjuntakäsittely varmistaa hyvän sadon, vaikka ennen kukintaa olisikin ollut sateista.

Viime vuosina rypsin ja rapsin sadot ovat jääneet Suomessa paljon pienemmiksi kuin nykylajikkeiden sadontuottokyky edellyttäisi. Kotimaiselle öljylle ja valkuaiselle olisi kysyntää, mutta öljykasvien viljelyalat eivät ole kasvaneet riittävästi.

MTT:n ja yhteistyökumppaneiden Rypsinoste-hankkeessa pyritään nostamaan öljykasvisadot yli 2000 kg/ha ja lisäämään halukkuutta niiden viljelyyn.

Yhtenä keinona kohti parempia satoja on kasvitautien tehostettu torjunta. Rypsinoste-hankkeen laajassa kasvitautikartoituksessa pahkahome on osoittautunut merkittäväksi satotappioiden aiheuttajaksi.

Pahkat säilyvät maassa

Pahkahome on moni-isäntäinen sienitauti, jota esiintyy yleisesti ristikukkaisilla öljykasveilla.

Kolmen viikon kostea jakso ennen täyskukintaa luo otolliset olot pahkahomeen pahkojen kehittymiselle itiöitä levittäviksi maljamaisiksi sieniksi. Itiöt leviävät tuulen mukana kasvustoon, jossa ne tarvitsevat kuollutta kasviainesta ravinnokseen.

Itiölle riittää ravinnoksi lehtihankaan pudonnut terälehti tai kuollut lehden pala, jonka voimistamana sieni pääsee tunkeutumaan kasviin.

Pahkahomeen saastuttama kasvinosa vaalenee ja lopulta katkeaa herkästi. Varren sisälle muodostuu mustia pieniä pahkoja, jotka säilyvät maassa jopa neljä–viisi vuotta.

Tarkkaile ja torju

Voimakas pahkahomesaastunta voi pienentää satoa merkittävästi.

Rypsillä ja rapsilla siementen kehittyminen jää vajaaksi, kun varsi katkeaa ja kuolee. Lakoutuneessa kasvustossa

Pauliina Laitinen

Tuula Viljanen keräämässä rypsinäytettä Seinäjoelta valtakunnalliseen öljykasvien kasvitautilkartoitukseen, joka toteutetaan vuosina 2007–2009.

vaikutukset kertautuvat, koska kasvusto pysyy pitkään kosteana. Tällöin pahkahome leviää helposti kasvista toiseen ja pahimmillaan mädännyttää koko kasvuston.

Pahkahomeen torjunnan ajoittaminen on taitolaji. Torjunta kannattaa, jos ennen täyskukintaa on kolmen viikon aikana satanut yli 30 mm tai maa on muuten pysynyt tasaisen kosteana. Täyden kukinnan aikaan tehty torjunta tehoaa parhaiten pahkahomeeseen.

Oikean ruiskutusajankohdan tunnistaa siitä, että kasvusto on keltaisimmillaan ja ensimmäiset terälehdet jo putoilevat. Jos pellolle mennään ruiskun kanssa liian aikaisin tai liian myöhään, ei torjunnasta ole paljon iloa.

Ruiskutusajankohdasta muistutetaan MTT:n kasvinsuojelutiedotteissa ammattilehdissä ja KasperIT-palvelussa internetissä (www.mtt.fi/kasperit). Oman kasvuston tilannetta pitää silti seurata pellon reunalta käsin.

Torjunnalla lisää satoa

Pahkahomeen onnistunut torjunta voi lisätä satoa parhaimmillaan 500–1000 kg/ha, jos pahkahometta on runsaasti.

Viljelmillä tehdyissä ruiskutuskaistakokeissa saatiin viime kesänä sadonlisää keskimäärin 14 %. Torjutuilla kaistoilla pahkahomeprosentti jäi alle puoleen käsittelemättömistä kaistoista. Tautikesän 2007 ruiskutuskaistakokeissa sadonlisä ylitti parhaimmillaan 1000 kg/ha.

Rypsin ja rapsin pahkahomeen torjuntaan hyväksytyjä tehoaineita on kasvinsuojeluinerekisterissä tänä vuonna kuusi. Niiden avulla voidaan välttää pahkahomeen aiheuttamat satotappiot.

Tutkimus jatkuu

Rypsinoste on MTT:n, MMM:n, Vilja-alan yhteistyöryhmän, yritysten, yhteisöjen ja viljelijöiden yhteistutkimus. Tutkimuksen valtakunnallisen kartoituksen ovat toteuttaneet MTT, Satafood ry ja Suomen Rehu Oyj. Tutkimusta jatketaan vielä kasvukaudella 2009. Toiveissa on saada paria aikaisempaa vuotta kuivempi kesä, mikä miellyttäisi tutkijoiden lisäksi varmasti myös viljelijöitä.

Lisätietoja: pauliina.laitinen@mtt.fi
puh. (03) 4188 2578